

*“Een feest
van
dankbaarheid,
durf en hoop
op weg
naar een
sociaal
en
rechtvaardig
Vlaanderen”*

**“DE EIGENZINNIGE KIJK VAN
HET PRIESTER DAENSFONDS
OP MAATSCHAPPIJ EN
ARMOEDEBESTRIJDING”**

De eigenzinnige kijk van het Priester Daensfonds op maatschappij en armoedebestrijding.

„De grootste vorm van waanzin is deze wereld te accepteren zoals hij is,
en niet te strijden voor een wereld zoals hij zou moeten zijn.”

Jacques Brel

Permanent engagement

‘Daens175’ was geconcipieerd als een collectief feest van hoop, durf en dankbaarheid, toch kan noch mag de blik om ons heen én vooruit niet ontbreken. Hoop brengen en samen als samenleving weerwerk bieden tegen wat het neoliberalisme diep in onze hoofden dramt: the winner takes it all. Daarom de moeilijke oefening die het Priester Daensfonds zichzelf oplegde om een eigenzinnige kijk op maatschappij en armoedebestrijding uit te schrijven.

Het Priester Daensfonds beschikt noch over professionele krachten, noch over studiediensten. De ziel blootleggen van een vrijwilligersvereniging lijkt ons een zinvolle daad, niet alleen ter positionering van de eigen vereniging, maar ook om de universele krachtlijnen van de strijd van Daens en de daensisten afgetekend te zien in de huidige samenleving.

‘De eigenzinnige kijk’ richt zich op een aantal domeinen, de belangrijkste, om de logge tanker vol conservatieve, individualistische tot egoïstische maatschappijbeelden toe te doen zwenken in de richting van een solidaire samenleving. Het Priester Daensfonds keert zich daarbij tegen zowel oikofobe als xenofobe ondertonen in het maatschappelijk debat.

Onze eigenzinnige kijk vertrekt vanuit daensistische krachtlijnen: meer democratie, meer solidariteit (christelijke en humane waarden inspireren tot herverdeling), gelijkwaardigheid van alle mensen, rechtvaardigheidsbeginsels als scheidrechter, het belang van eigenwaarde en identiteit (volksverheffing).

Doorheen de hoofdstukken gewijd aan democratie, huisvesting, onderwijs, ondernemen, migratie, gezondheidszorg, geestelijke rijkdom en mobiliteit worden standpunten vooropgesteld over fiscaliteit, energie, stille verarming door afbouw van openbare dienstverlening, derde wereld en uiteraard herverdeling.

Deze eigenzinnige kijk is een oefening die nooit af zal en mag zijn, gelet op de steeds evoluerende samenleving, nieuwe (technologische) mogelijkheden en de wijzigende institutionele context.

Johan Velghe, voorzitter Priester Daensfonds, 17 oktober 2014

De eigenzinnige kijk van het Priester Daensfonds op maatschappij en armoedebestrijding

Op de vraag 'Waar staat het Priester Daensfonds voor?' is het antwoord: een engagement voor vandaag én de toekomst. Dit engagement is geheel en al partijpolitiek onafhankelijk.

Het engagement van het Priester Daensfonds steunt op de brede fundamenten van de kruisbestuiving van de sociale en Vlaamse emancipatiegeschiedenis, het evangelie dat zijn concrete vertaling vindt in de maatschappij, en bovenal doordrongen van de overtuiging dat alle mensen gelijkwaardig zijn en recht hebben op een menswaardig bestaan.

Rechtvaardigheid (gelijke kansen), solidariteit (herverdeling), participatieve democratie, tolerantie (actief pluralisme), identiteitsbeleving (volksverheffing, soevereiniteit, verantwoordelijkheidszin) zijn de bakens voor een sociale samenleving. Bruggen slaan tussen identiteit en maatschappijvisie.

Met hoop en durf wordt dit engagement steeds opnieuw opgenomen, zoals Daens en de daensisten het voordeden.

Het Priester Daensfonds benadert armoede niet als een apart of geïsoleerd maatschappelijk fenomeen. Armoedebestrijding is niet een zoveelste onderwerp van een lange 'to do'-lijst, en enkel op onderhandelings- en gesprekstafels te brengen wanneer er kredieten resten of er nog wat geld overschiet. Armoedebestrijding is een permanent denk- en werkproces, verweven in alle beleidsbeslissingen en -uitvoeringen.

Armoedebestrijding dwingt tot het maken van keuzes, geheel en al conform de uitgezette bakens voor een sociale samenleving.

Armoede is niet alleen een financieel probleem, maar heeft ook te maken met een beperkte deelname aan het sociaal leven, een zwakkere gezondheid en een penibele woonsituatie.

Armoede is niet louter een (groot)stedelijk fenomeen - subsidies gaan voornamelijk naar centrumsteden - maar is overal aanwezig, tot in plattelandsgeluchten toe. Op het platteland waar het openbaar vervoer teruggeschroefd wordt (vervoersarmoede) en waar door centralisatiedrang diensten en voorzieningen wegtrekken met sociaal isolement als gevolg. Terwijl precies het lokale niveau in de aanpak van armoede een grote meerwaarde heeft.

'De eigenzinnige kijk van het Priester Daensfonds op maatschappij en armoedebestrijding' bevat dan ook geen apart hoofdstuk 'armoedebestrijding'.

Gezondheidszorg, mobiliteit, onderwijs, cultuurbeleving, goed werk met een goede verloning en degelijk wonen zijn basisrechten.

Het Priester Daensfonds keert zich tegen elke uitsluiting en discriminatie - ook in tijden van besparingen - of het nu om leeftijdsgroepen gaat, of mensen met een laag inkomen, of nieuwe Vlamingen.

Die mentaliteit wijzen wij af waarbij voordelen die we zelf genieten als noodzakelijk aanzien worden en de voordelen die een ander krijgt als verspilling aan te wijzen.

1.

Democratie.

Voor het Priester Daensfonds is democratie hét middel om de rijkdom eerlijk te verdelen en ongelijkheden weg te werken. Democratie maakt het beleid conform aan de echte noden van de maatschappij.

Bovenstaande zinnen lezen we in het in het Daensjaar 2007 (honderd jaar na het overlijden van Adolf Daens) gepubliceerde Engagement voor de toekomst.

Democratie als scharnier voor een solidaire rechtvaardige samenleving.

Het geciteerde Engagement houdt voor dat „Democratie verwijst naar een open samenleving waarvan rechtvaardigheid, verdraagzaamheid, solidariteit, vrijheid en vrije meningsuiting de grondslagen vormen. Democratie biedt een permanente kans tot betrokkenheid en deelname in de besluitvorming en het uitvoeringsproces van politieke en maatschappelijke instellingen.”

Een versterkte democratie als enige weg naar een sociale hoopvolle toekomst.

De eigenzinnige kijk van het Priester Daensfonds is allerm minst een partijpolitiek programma. We stellen met de resultaten van de verkiezingen van 25 mei 2014 vast dat Vlaanderen voor een koerswijziging kiest. Het geldverslindend immobilisme - met achterlating van een fameus deficit - van de afgelopen vijftien jaar werd democratisch afgewezen. Geopteerd werd voor een financiële en economische gezondmaking.

Is dit niet wat al te simplistisch? De grote overheidsschuld wordt als een democratisch falen gezien. Politici konden aan de verleiding niet weerstaan om meer uit te geven dan wat er binnenkwam, daartoe aangezet door vakbonden, belangengroepen en de kortzichtige kiezers. Is dit zo? Of is de schuldenlast niet eerder het resultaat van het neoliberale beleid dat stijgende werkloosheid veroorzaakte die automatisch leidt tot minder inkomsten en meer uitgaven door de overheid?

Er is meer dan één manier om de overheidsschuld af te bouwen dan door te besparen op de herverdelende uitgaven. Dit kan ondermeer door hogere belastingen op inkomsten en meerwaarden uit kapitaal en eigendom, het weren van allerlei belastingaftrekken, intensere fraudebestrijding en het opsporen van verborgen inkomens.

Aan besparen valt niet te ontkomen, maar dit kan noch mag betekenen dat er weggekeken wordt van armoede, sociale ongelijkheid, wachtlijsten alom, een vele mankementen vertonend gehandicaptenbeleid, overbevolkte gevangenissen,...

Intolerabel is de aanzwellende kinderarmoede in Vlaanderen.

In een sociale woestijn gedijen economische activiteiten niet, evenmin samenlevingsopbouw.

Stellen we het begrip ‘democratische besluitvorming’ even scherp bij: beslissingen gericht op het algemeen belang, met inbegrip (nadrukkelijk) van deze gericht op de economie.

Iedere regering moet steeds een coherent sociaal plan (onderwijs, kinderopvang, huisvesting, mobiliteit en andere maatschappelijke behoeften) voorleggen.

Democratische besluitvorming kan enkel in een republikeinse staatsvorm. Een monarchie vormt een grendel op veranderingen en is geheel en al in tegenspraak met volkssoevereiniteit, het perspectief van de lange ontvoogdingsstrijd waar Daens en de daensisten prominent deel van uitmaken.

Echte democratie maakt dat verkozenen nooit meer dan twee opeenvolgende zelfde mandaten mogen opnemen en geen cumul uitoefenen die niet voortvloeit uit hun ambt of mandaat.

De verkiezingen voor de diverse bestuursniveau's moeten afzonderlijk op andere data georganiseerd te worden.

Politiek (gezag, besturen, uitvoeren), economie en de bevolking vormen de driehoek van het samenleven. Overheid, markt en bevolking vormen aparte werelden maar zijn in latrelatie via bemiddelaars (consumentenorganisaties, sociale partners,...) en de periodieke verkiezingen.

De parlementaire democratie is door corrosie aangetast:

deregulering of geringer toezicht;

privatisering;

bekwaam en integer politicus is knelpuntberoep geworden;

lichtzinnige en/of afgedwongen compromissen;

de kloof tussen burger en politiek,...

De negentiende eeuwse natiestaat is enerzijds uitgehold door supranationale instellingen en staat anderzijds haaks op het zelfbeschikking- en volkerenrecht. In weerwil van de kiesplicht geeft zelfs voor gemeenteraadsverkiezingen 15% van de kiezers verstek.

De economie stelt de maximalisatie van de winst van de aandeelhouders als hoogste goed. Morele en ethische waarden zijn hierbij niet van tel. De beurzen reageren positief op de aankondiging van ontslagen... Hoe minder werknemers hoe beter voor het geldgewin.

De derde pijler, de bevolking, weet zich geconfronteerd met globalisering, overmigratie, individualisering, angst voor de toekomst (o.a. milieu), andere gezinsmodellen, risico's om zich heen (fijn stof, besmettingen,...) en de confrontatie met technologische groeispongen. Kortom: onzekerheid door de snelheid van de cascade aan veranderingen.

Ons individueel falen kunnen we niet langer afschuiven op het bovennatuurlijke, op het gezin of op de samenleving. De aangewezen responsabilisering kan ook leiden tot psychische en sociale problemen. Begeleiding is noodzakelijk.

Waar democratie moet leiden tot meer betrokkenheid, toont de samenleving daarentegen een beeld van versplintering, of de natte droom van wijlen Margaret Thatcher: „There is no such thing as society. There are individual men and woman, and there are families. And no government can do anything except through people, and people must look to themselves first.” Het middenveld, de bemiddelaars, als boeman aangewezen. Net zozeer de als gemeenschapsbindende identiteit.

De verwachtingen van de bevolking en het beleid van de overheid groeien uit elkaar. De burger wil dat naar hem/haar geluisterd wordt en politici weten niet altijd tijdig de geluiden uit de samenleving te interpreteren. De burger wikt en weegt het politiek vermogen om te zorgen voor veiligheid, werk, koopkracht, onderwijs, gezondheidszorg en algemeen welbehagen.

„De parlementaire democratie in hoge ademnood”, schrijft professor Luc Huysse. De burgers staan in verkiezingen hun stem af in ruil voor de belofte dat zij kunnen rekenen op mensen die hen vertegenwoordigen in regering en parlement. Maar het politieke bedrijf wordt hoofdzakelijk niet langer op voornoemd niveau gespeeld, maar daar waar transparantie, verantwoording geven, burgerparticipatie en volkssoevereiniteit (zelfbeschikkingsrecht) niet aan bod komen (IMF, EU, NAVO,...).

Democratie permanent vernieuwen en versterken kan enkel door gelijktijdig aan de drie samenlevingspijlers te werken: overheid, economie, bevolking.

Zelfbeschikkingsrecht is democratisch en legitiem wanneer het materiële perspectief overstegen wordt en de welvaartstaat niet ontmanteld wordt. Pas dan komt solidariteit, structureel verdelen, aan bod; worden winsten niet geprivatiseerd en verliezen niet gesocialiseerd.

De zesde staatsvorming is niet hét model in de evolutie naar zelfbeschikking en een hogere graad van democratie (cfr. steeds meer grendels in de grondwet)

Meer welvaart voor iedereen (coördinatie inzake bestrijding van armoede en stedelijke verpaupering), vereenvoudiging van beleidsstructuren en meer en betere democratie.

Om de latrelatie tussen voornoemde pijlers evenwichtig te houden moet overheidstoezicht op de marktwerking behouden blijven, coöperatieve initiatieven ruimte krijgen, evenals gecontroleerde groepsaanko-

pen, ruil en sociale economie.

Ondernemingen moeten ecologisch en sociaal handelen voor het welzijn en de gezondheid van hun werknemers (human capital), voor het milieubelang in het algemeen en als stimulans voor innovatie en duurzaamheid.

Parlementen moeten dé leverancier worden van beleidsvoorstellen en zich niet laten overvleugelen door lobby's, mediahypes, internationale instanties, industriële en financiële elites. De zorg voor het algemeen belang moet in die beleidsvoorstellen vooropstaan. Hoe eenvoudig het ook vooropgesteld wordt, toch is het een bijzonder moeilijke oefening gelet op de heersende participatie. Schijn-democratie beheerst door een oligarchie. De politicus met een afwijkende mening wordt uit de partij geweerd.

Lokale besturen zijn verplicht de burgers te betrekken bij hun beleid. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) geeft grif toe, via een eigen enquête, dat dit slechts bij de helft van de besturen gebeurt, zij het dan nog via de klassieke achterhaalde inspraakformule.

Inspraak, inspraakprocedures, adviesraden zijn quasi vleugellamme instrumenten.

Iedereen, de individuele burger en verenigingen, moet kunnen meedenken en participeren tot aan het beslissingsniveau. De deliberatieve democratie houdt in: overleg, toegang tot discussie, uitwisseling van informatie en argumenten, zoeken naar een consensus, meningsvorming, tolerantie, groeiend vertrouwen. Of van de lange en zwakke weg van inspraak (achteraf kennis nemen) naar sterke participatie (collectieve meningsvorming van bij de voorbereiding van een project, én transparantie van in het vroegste stadium). Participatie doorbreekt desinteresse.

Participatie en transparantie in de democratische besluitvorming verkort de proceduredtijd, want vele 'veldslagen' en andere procedures bij de Raad van State worden vermeden. De bevolking is niet langer de tegenstander, maar de participant. De toegang tot het politieke debat mag niet enkel voorbehouden worden tot zij (participatie) die in de praktijk die toegang zelf stevig bewaken.

Onze democratie groeide dankzij intense sociale actie. Veel van de verworvenheden hebben we te danken aan de ongehoorzaamheid van bewegingen en de bereidheid van mensen om zich in te zetten voor het algemeen belang. Ook vandaag hebben we democratische, vreedzame sociale actie nodig. Vervolg (bendevoering, overlast, eenzijdige verzoekschriften) van vreedzame activisten is regelrechte intimidatie.

Democratie heeft permanent nood aan confrontatie en aan passie bij de vraag of het volk zich (nog) vertegenwoordigd voelt door zijn verkozen leiders en of die zich niet te buiten gaan aan partijpolitiek favoritisme en opportunistische keuzes.

Beleed kan ook zonder favoritisme en politieke benoemingen.

Het Priester Daensfonds kijkt eigennig de richting uit van de participatieve democratie als hefboom tegen de uitgeklede staat waarin een democratie niet overleven kan. Een pleidooi voor efficiënte overheden, enkel gefocust op het algemeen belang, zonder afhankelijkheid van partijen.

De driehoek van de efficiënte overheid, een economie die overleg pleegt met haar 'human capital' en een participerende bevolking dient in evenwicht te zijn. Ongelijkheid schaadt zowel het democratisch gehalte van de samenleving, als de politieke besluitvorming, als de 'gewone' burger, als de economie.

Waar de vermarkting toeslaat kalf de verzorgingsstaat af. Democratie als collectieve opdracht is dé garantie op de betrachte solidaire, en dus herverdelende samenleving.

2.

Huisvesting als hefboom voor welzijn, gezondheid en sociale cohesie.

Iedereen heeft recht op een degelijke huisvesting én privacy, binnen de context van de ruimtelijke ordening georganiseerd door de overheid, met inachtnaam van het behoud (restauratie) van de open ruimte en het inzetten op wijkverdichting.

Goed wonen (huren of eigendom) is van primair levensbelang omwille van gezondheid, sociaal leven, menselijke waardigheid en aanpassing aan financiële draagkracht.

Wonen en samenleven zal in de toekomst op een beperktere ruimte moeten. Compactere en energiezuiniger woningen. De publieke ruimte is een kostbaar goed. De stadsvernieuwing is niet alleen een ruimtelijk gegeven maar evenzeer een sociaal gegeven (investeren in openbaar domein, openbaar vervoer, parkeergarages, groen, auto- en fietsdelen,...)

Vlaanderen kreunt onder geproduceerd en geconsumeerd aangezwengeld door de immobiële sector. Een onhoudbaar systeem. De woningmarkt is zeer, en zeer zeker té liberaal. Deze opdringseconomie moet plaats ruimen voor huisvestingsprojecten met hoge ecologische normen (hergebruik van panden, een mixte wijkverdichting die ghettovorming tegengaat, bewoonbaar maken van verdiepingen boven winkelpanden) als hefboomen voor de vergroening van de steden en tegen milieuvervuiling en -opwarming.

Wijkverdichting (o.m. actieve aanpak van leegstand, renovatie, vervangbouw) bevordert een mixt-aanbod en werkt verpaupering tegen.

Huisvesting én mobiliteit dragen samen bij tot de leefbare, gezonde stad. Deze ecologische woonkernen beschikken over slimme elektriciteitsnetwerken die constant inspelen op de continu fluctuerende vraag en aanbod van elektriciteit in eigen wijk. De energie-efficiëntie van woningen moet drastisch omhoog. Zonneboilers en warmtepompen zijn efficiënter dan zonnepanelen. Steden moeten voorzien in stadsverwarming, een collectief verwarmingssysteem (restwarmte van industriële sites, verbrandingsovens), zeker bij het aanleggen van nieuwe (vernieuwde) stadswijken. Op naar de CO₂-neutrale straten en wijken met panden opgetrokken volgens de massief-passiefbouwmethode en zonder overisolatie die gezondheidsproblemen kan veroorzaken.

De banken kunnen volgen: hoe duurzamer een woning gebouwd wordt, hoe voordeliger het woonkrediet wordt.

Voorzien in eigen grondstoffen voor huizenbouw: een materiaalketen die aanvangt bij de sloop van gebouwen met het maximaal recupereren van materialen. Dit is de zogeheten 'urban mining'. Zo wordt een geringere afhankelijkheid gecreëerd van grondstoffenimport. Bouwmaterialen vervaardigen uit afval. Voorbeeld: Febelauto (beheerder afgedankte voertuigen) recupereert 93% en vermindert bij de productie van nieuwe wagens (of totaal andere producten) de import van buitenlandse grondstoffen.

Ecologie, duurzaamheid, betaalbaarheid moeten sleutelbegrippen zijn zowel op de koop- als op de huurmarkt. De reglementering dient glashelder te zijn.

Steden en gemeenten dienen zich voor te bereiden op klimaatverandering: wateroverlast voorkomen (pieken van hemelwater opvangen); afbouwen van woningen in overstromingsgevoelige gebieden; ruimte geven aan water en de infiltratiebaarheid in de bodem behouden en zo mogelijk uitbreiden. De opslag van hemelwater en de afvoer ervan naar de rivieren gebeurt via windenergie. De overheid voert een premiebeleid ter stimulering van het hergebruik van hemelwater (sanitair, tuin, wasmachines, zwembijvers).

Behoud en zo mogelijk herstel van de open ruimte. De politiek waarbij Vlaanderen jaarlijks 2.190 hectare meer bebouwd wordt, dient omgekeerd te worden door inbreiding en compacter wonen (verdichting).

Kennisgeving over de huurwet en huurcontract, net als over de aankoop van een woning, die voor veel gezinnen een eenmalig gebeuren is, waarbij men niet vertrouwd is met de procedure, kunnen reeds in het onderwijs meegegeven worden én door gemeentediensten begeleid.

Huisvestingssubsidies mogen de ongelijkheid niet aanscherpen, noch bijdragen tot ruimtelijke verfrommeling (en zo ook tot files), noch de prijzen opdrijven en de toegankelijkheid tot woningbezit verminderen, cfr. de woonbonus. De middelen die vandaag aan de woonbonus besteed worden moeten zich richten naar de sociale huurwoningenbouw, maar ook naar de sociale begeleiding van de grote groep mensen die het moeilijk heeft, ook om het verouderd woningpatrimonium duurzaam te renoveren, én om om te gaan met de woonproblemen van de vergrijzing (onaangepaste woningen in onaangepaste woonomgevingen). Besteedt de woonbonusmiddelen op een andere wijze: de bouwbonus voor sociale woningbouw.

Daar de vrije woningmarkt onvoldoende woningen van goede kwaliteit voorziet voor mensen met een laag inkomen, moet de overheid - het naast elkaar bestaan van meerdere huisvestingsmaatschappijen is geen goede zaak - zwaar inzetten op sociale (huur)woningbouw, of de bouwbonus.

Het naast elkaar bestaan van meerdere huisvestingsmaatschappijen is geen goede zaak. De sociale woningbouwmaatschappijen dienen geheel van het partijpolitieke bestel ontkoppeld te worden, zodat de weg vrij komt te liggen naar een reducering van hun aantal en een sanering van hun werking.

Honderdduizend kandidaten op de wachtlijst. Centralisatie van wachtlijsten dringt zich op. Zij die op de wachtlijst fungeren dienen goed begeleid te worden, tot en met hoe zij hun toegewezen sociale woning dienen te onderhouden om de leefomstandigheden optimaal te maken.

Aan hoge frequentie moeten sociale (huur)woningen duurzaam gerenoveerd worden. De voorwaarden én huurcontracten moeten glashelder en duidelijk geformuleerd worden en het naleven ervan gecontroleerd.

Het systeem van huurkoop stimuleert de overgang van sociale huur naar een koopwoning.

Aansluiten bij het huurgarantiefonds (tijdelijke afbetalingen overnemen van huurders die uit hun huis dreigen gezet te worden) moet opgelegd worden aan huurders. Deze 'verzekering' voorkomt dat mensen plots op straat worden gezet en biedt ook garantie van betalen aan verhuurders die vandaag te veel schrik hebben om te verhuren omdat ze vrezen voor wanbetalers en voor schade aan hun eigendom.

Geef sociale verhuurkantoren voldoende middelen om met huursubsidies (in afwachting van sociale huurwoning) te voorzien in betaalbare goede woningen, want voor veel mensen is betaalbaar én degelijk wonen niet langer realiteit. Naast de (hoge) huurprijzen is er nog de woonlast. Het armoederisico bij huurders is ongeveer drie keer zo hoog als dat van huiseigenaars. Huursubsidies zijn vaak letterlijk van levensbelang.

Een huis of een appartement huren is in het voorbije jaar 17% duurder geworden. Er komen steeds meer mensen op de huurmarkt terecht, daar bijv. een stel twintiger, tweeverdieners, niet meteen een woning kunnen aanschaffen omdat ze van de bank geen lening krijgen en niet genoeg eigen middelen hebben. Die verschuiving doet de huurprijzen fors stijgen. Zo krijg je een steeds grotere 'verloren' groep op de woningmarkt: niet genoeg geld om iets te kopen, te hoog loon om in aanmerking te komen voor een sociale woning. Hier dringen zich maatregelen op om de aanschaf van een woning alsnog mogelijk te maken. Zo ook een mentaliteitswijziging: niet willen die grote villa kopen, maar een kleiner huis dat betaalbaar is.

Het woningbeleid moet ruimte creëren voor 'wonen met ondersteuning'. De vergrijzing dwingt tot andere oplossingen dan 'ieder zijn huisje-tuintje', onaangepaste woningen, voor wie een handicap heeft of psychisch kwetsbaar is. Er is nood aan aanleunwoningen (assistentiewoningen), kangoeroe of duplexwoningen, begeleid wonen, zelfstandig en toch beschermd wonen, geïntegreerd wonen, beschut wonen, levensloopbestendig wonen (meegroeiwonen).

Er dient een mixt te zijn van groepswonen, gestippeld wonen (groepswonen in appartementsgebouw), individuele woningen en kleinschalige appartementen. Er moet een stedenbouwkundig kader geschapen worden voor het groepswonen, evenzeer als een wettelijk kader voor mensen die samen huren, nodig om te voorkomen dat men bij groepswonen of samen huren een lagere sociale uitkering krijgt.

Gemeenschappelijke woonvormen maken kwaliteitsvoller wonen toegankelijker.

De Vlaamse regering heeft middelen voorzien voor de ondersteuning van personen met een beperking. Zij dienen vrij te kunnen beslissen hoe, waarvoor, door wie, waar en wanneer ze ondersteund worden: zelfbeschikking van burgers met een beperking. Weg met alle betutteling, achterstelling en discriminatie door directe financiering via een persoonlijk budget. Tegenover de bestedingsvrijheid staat een duidelijk verantwoordingsysteem. Wachtlijsten voor mensen met een beperking zijn ronduit schandelijk. Mensen met een beperking horen er bij en mogen niet langer een van de meest benadeelde groepen van de samenleving zijn (vaker werkloos, lager geschoold, groter risico op armoede, geïsoleerd van het sociaal en cultureel leven).

Misbruiken in de woningmarkt dienen hard aangepakt: huisjesmelkerij (de melkers, niet de gemolkenen), discriminatie t.o.v. allochtonen en van zij die over een OCMW-huurwaarborg beschikken, én van gescheiden mannen/vrouw met kinderen. Een strenge aanpak van verhuurders (eigenaars en immobiliënkantoren) die huurwoningen aanbieden die elementaire gebreken vertonen.

Zwakkere doelgroepen moeten automatisch recht hebben op een gratis energiescan van hun huurwoning. De overheden moeten grootschalig investeren in energiebesparing in overheidsgebouwen.

Goed en betaalbaar wonen is een basisbehoefte en een recht. De realisatie én renovatie van sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en sociale kavels is een dwingende overheidstaak. De procedures die de sociale bouwmaatschappijen dienen te doorlopen moeten korter en de aanbestedingsprocedure dien zich te richten op het Duits model (gemiddelde i.p.v. laagste bod).

Iedereen (dak- en thuislozen) heeft recht op een (op privacy gericht) onderkomen. Daarom moet de capaciteit van begeleide crisisopvang, doorgangswoningen, langere opvang en zoniet permanente opvang opgedreven worden. Er dient sneller op thuisloosheid ingespeeld te worden om erger (o.m. gezondheidsproblemen, want arm maakt ziek) te voorkomen.

Een sterk actieve huisvestingspolitiek schept niet alleen werkgelegenheid, maar een sociaal gericht woningbeleid haakt in op een leef- en leeftijdsvriendelijke woonomgeving. De buurt, de wijk is belangrijk: een samenspel van acht componenten: mobiliteit, aangenaam wonen, sociaal-culturele participatie, respect en sociale omkadering voor leeftijdsgroepen (bejaarden, kinderen, personen met verminderde mobiliteit,...), maatschappelijke participatie, communicatie en informatie, gezondheid en zorg, publieke ruimte en gebouwen. Iedereen moet kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven; iedereen moet in staat zijn om zelfstandig een gebouw, plaats of dienst te bereiken (toegankelijkheid). De locatie en inrichting van de omgeving optimaliseert de kansen voor gezondheid, veiligheid en participatie aan het gemeenschapsleven. Dat betekent dat er buurtwinkels zijn, een postkantoor, beschikbaar openbaar vervoer,...

Discriminatie op de private huisvestingsmarkt neemt verschillende vormen aan. Allen zijn laakbaar en vormen een misdrijf daar de wet, terecht, discriminatie verbiedt.

Dit pleidooi voor een intensief huisvestingsbeleid wil allerm minst het gigantisch probleem van sociale dumping in de bouwsector verzwijgen. Goedkopere werknemers worden, tegen alle regels in, naar hier gehaald om de kosten te drukken voor de werkgever. Negen van de tien bouwerven zijn niet in orde en een derde van de werknemers wordt uitgebuit (overtredingen op regels voor arbeidstijden, inbreuken op de wettelijke verplichtingen voor werfmeldingen, frauduleus gebruik van attesten, niet aangegeven werknemers,...). Sociale dumping is ontoelaatbaar.

Van de wieg tot het rusthuis staat de Vlaming op de wachtlijst, ook voor een dak boven het hoofd. Het aantal wachtenden op een sociale woning stijgt boven de honderdduizend uit. De wachtlijsten voor opname in een woonzorgcentrum groeien eveneens aan tot boven de honderdduizend. De verantwoordelijkheid van de nieuwe Vlaamse regering is groot, verpletterend groot.

3.

Participerend ondernemen, jobcreatie en rechtvaardige fiscaliteit.

Steeds opnieuw wordt door werkgeversorganisaties, nagepraat door de media en een aantal politieke partijen, het discours over welvaartcreatie versmald en zelfs helemaal herleid tot een verhaal over kapitaal-inbreng en bedrijfsleiders die oog hebben voor opportuniteiten.

Een ander mantra: de loonkosten zijn te hoog en daarom kunnen bedrijven minder concurreren met bedrijven in het buitenland.

Wanneer familiebedrijven na een externe kapitaalsinbreng beursgenoteerd worden vangt een vervreemdingsproces aan. Het niet langer met het bedrijf verbonden management stelt doelstellingen voorop, niet langer gericht op behoeftebevrediging, maar op een alles bepalend en wurgend puur winstbejag. Het ondernemerschap wordt uitgehold, de inzet van creativiteit van de welvaart scheppende werknemers staat niet in de dwangmatige groei-jaarcijfers.

Steeds nadrukkelijker toont zich de breuk tussen de reële economie en de virtuele variant waar kapitaal door speculatie massaal onttrokken wordt aan de nijverheid. Deze virtuele economie, de speculatie op grondstoffen, voedsel, olie... is niet alleen geldverslindend, maar werkt verwoestend tot criminaliserend (witwasserij).

'Rijk en welvend' wordt hierdoor voorbehouden aan een geldhongerige elite.

Het Priester Daensfonds wijst daarentegen een verantwoord ondernemerschap als een maatschappelijk anker aan. Loyaal ondernemerschap is een transparant samenwerkingsmodel tussen arbeid, kapitaal, consument en milieu, geschaagd door een rechtvaardige fiscaliteit. Belastingen ontwijken kan noch mag voor niemand een privilege zijn. Daarom keert het Priester Daensfonds zich tegen elke vorm van belastingconstructies (winsten afkomen via dochterondernemingen, belastingontwijking via de eenpersoonsvennootschappen, via expats of de erkende buitenlandse kaderleden, managements- en andere patrimoniumvennootschappen, vruchtgebruikconstructies, optiecontracten, notionele intrest,...)

De belastinglat gelijk leggen. Kleine bedrijven betalen vandaag dubbel zoveel belastingen als grote, terwijl kmo's goed zijn voor 70% van de tewerkstelling. Opvallend: de vennootschapsbelasting op winst bedraagt theoretisch 33 procent, maar de gemiddelde belastinggraad die het Belgische bedrijfsleven reëel betaalt is net geen 14 procent. Het verschil zit in de aftrekposten die bedrijven kunnen gebruiken. Leg de belastinglat en de patronale bijdragen gelijk en werk alle discriminatie van kleine bedrijven weg.

Michel Maus, hoogleraar fiscaliteit, stelt onomwonden: „Ons belastingstelsel is niet eerlijk. We kennen al sinds jaar en dag een lobbyfiscaliteit, waarbij belangengroepen uitzonderingen krijgen zodat ze minder belastingen moeten betalen. Het gevolg is dat we onze belastingdruk hoog moeten houden om de aftrekposten te financieren.”

Victor Daignet, gerenommeerd fiscaal advocaat: „Ons fiscaal systeem is één grote koterij. Het is onduidelijk, inconsistent en sociaal onrechtvaardig. Ons fiscaal systeem is uitgegroeid tot een wangedrocht.” Deze augiasstal moet gereinigd worden.

Verantwoord ondernemerschap stelt het optimaliseren van de winst in investeringen en verloning tegenover het nooit-niet-genoeg maximaliseren van de winst.

Verantwoord ondernemerschap ontwikkelt en voert een lange termijn beleid tegenover de korte beleidsobsessie van groeiwang.

Verantwoord ondernemerschap is ethisch geïnspireerd, heeft oog voor sociaal welzijn, voert een antiracistisch beleid en ondersteunt een flankerend armoedebestrijdingsbeleid.

Verantwoord ondernemerschap is niet-autoritair, maar geeft een bredere invulling mee aan de ondernemingsraden, aan consumenten, aan milieu, gericht op een bredere maatschappelijke solidariteit.

Verantwoord ondernemerschap hanteert een 'geluks-businessmodel'. Bedrijven met gelukkige werknemers

zijn tot 33% winstgevender, 45% productiever, 300% innovatiever, tellen 50% minder veiligheidsincidenten en kennen 66% minder uitval door ziekte. 'Burn out's is er niet aan de orde. Kiezen voor het geluk van werknemers houdt in: het geven van maximale autonomie en compleet vertrouwen resulterend in hoge verantwoordelijkheidszin. In nog te weinig bedrijven beslissen de werknemers democratisch over het eigen loon. De werknemers gaan daar erg behoedzaam mee om omwille van de volle verantwoordelijkheid, de impact en de transparantie van hun keuze. Verantwoord ondernemerschap reduceert mensen niet tot instrumenten, maar creëert partners in gelijkwaardigheid. Dat wordt niet bereikt met interimjobs en CEO's en managers moeten samen met de werknemers de weg en de werkwijze naar het doel bepalen.

Verantwoord ondernemerschap past hoogstaande normen toe bij het implementeren van overheidsmaatregelen tegen fraude en privileges. Fiscale eerlijkheid voor ondernemers die jobs creëren dwingt tot een vermogenswinstbelasting voor zij die hun inkomen uit vermogen halen.

Te hoge loonkosten? Loonkosten bestaan voor werkgevers uit het brutoloon en uit de patronale bijdrage voor de sociale zekerheid (plusminus 32% van het brutoloon). Werkgevers krijgen op die bijdrage voor de sociale zekerheid een zogenaamde 'structurele vermindering'. Daarnaast kennen we de loonsubsidies. Lonen zijn niet de vijand van de werkgelegenheid. Maak arbeid minder duur door de belastingen op arbeid te verschuiven naar vermogenswinst en een eerlijker fiscaliteit.

Een economie die volledig op hernieuwbare energie draait is dé te nemen optie: goed tegen klimaatopwarming, meer soevereiniteit inzake energiebevoorrading en de opvang van de teloorgang van industriejobs door groene jobs.

Maak Vlaanderen energiezuinig. Snoeien in energieverbruik creëert duizenden bijkomende jobs in de bouwsector, zorgt voor lagere energiefacturen. Lager verbruik verlaagt de vraag naar energie en leidt tot lagere prijzen. De energiefactuur van gezinnen daalt en de economische kracht van bedrijven groeit. Een hernieuwbare energiesector biedt mogelijkheden voor energiecoöperatieven met lokale verankering (cfr. Duitsland waar ongeveer de helft van de hernieuwbare energiesector in handen is van burgers en lokale besturen) en zorgt mee voor meer energie-onafhankelijkheid. Er moet voldoende eigen energieproductie zijn om aan de behoeften te voorzien.

Het democratisch debat moet leiden tot het afwegen en een realistische keuze voor of tegen vierde generatie kerncentrales.

Vrouwvriendelijk ondernemerschap biedt een grote capaciteit aan economische groei. Vrouwvriendelijk ondernemerschap stimuleren door de sociale zekerheid van de zelfstandigen op te trekken.

Laat vrouwen economische processen hertekenen om tot een evenwicht te komen tussen feminisme, economie en maatschappij.

Uiteraard moet de overheid arbeidsintensieve sectoren ondersteunen, maar evenzeer moet een startend ondernemerschap gevaloriseerd worden. Ook voor eenpersoonsbedrijven en voor kwaliteitsvolle ambacht, voor stimuli voor sociale economie en voor ecologische land- en tuinbouw.

Maak van de administratie een begeleidingspartner i.p.v. tegenstanders of opwerpers van een hindernissenparcours.

Gemeentelijke overheden moeten de expliciete opdracht krijgen om met een tewerkstellingsplan (sociale economie, lokale ondernemingen) de armoede te bestrijden. De sociale economie heeft in tal van sectoren (o.m. toerisme) nog heel wat expansiemogelijkheden.

Lokale overheden moeten oog hebben voor samenwerkingsverbanden met het bedrijfsleven, zoals voor de realisatie van infrastructuurwerken en groene, recreatieve accommodaties. Lokale overheden moeten bij hun aanbestedingen een percentage vooropstellen dat toegewezen wordt aan de lokale economie. Noch een gemeentelijk ondernemingsbeleid, noch een gemeentelijk sociaal beleid vormen aparte beleidsdeeltjes.

Vakbonden maken te vaak een spreadstand om dan finaal te kiezen voor verworven geprivilegieerde belangen. De tijd is aangebroken voor een ontzuilde eenheidsvakbond die alle energie steekt in het laten

functioneren van herverdelingshefbomen.

Het eenheidsstatuut voor arbeiders en bedienden dient tot de ambtenaren uitgebreid te worden. Het eenheidsstatuut zorgt voor eenzelfde pensioenregeling in de privé- als in de openbare sector. De ongelijkheid wegwerken tussen statutairen en contractuelen (bij pensioenvorming, zwangerschapsverlof,...) De ongelijkheid wegwerken die gepaard gaat met interimarbeid. Gelijkwaardigheid en herverdelen.

De loonkloof tussen lage en hoogste verdieners, om niet te gewagen van de CEO's, zorgt voor werkende armen enerzijds en waanzinnige ontslagpremies en lonen anderzijds. De loonspanning moet daarentegen bijzonder transparant zijn en maximaal 1 tot 11 bedragen. Ook in sportmiddelen waar quasi waanzinnige vergoedingen ronduit discriminerend zijn.

De mythe van de hardwerkende Vlaming gaat voorbij aan de uitstoot van kortgeschoolden en aan het voor laagverdieners onmogelijk worden om een woning aan te schaffen.

Een ondernemersvriendelijk klimaat creëert welvaart voor velen onder het beding van ethische normen, sociale geëngageerdheid en duurzaamheid. Nieuwe evenwichten moeten gezocht worden door medebeslissingsrecht, door zorg voor welzijn van de werknemers die op hun beurt instaan voor een hoge kwaliteitszorg. Dit is een pleidooi voor andere structuren in het samenbrengen van kapitaal en arbeid, zoals ondermeer coöperatieve bedrijven en een mensgeoriënteerd ondernemerschap i.p.v. een zuivere winstmachine.

Small is en kan in het ondernemerschap ook beautiful zijn, en staat tegenover de sprinkhanenplaag van multinationals. De nefaste spiraal van het herlocaliseren van bedrijven moet doorbroken worden, de spiraal waarbij deze hergelocaliseerde bedrijven steeds opnieuw op zoek gaan naar nog goedkopere arbeidskrachten.

Vlaanderen bezit kennis, kunde, kapitaal, arbeidsethiek en hoge technologie voor vele kleinschalige, innovatieve bedrijven die bijdragen tot een groeiend collectief bewustzijn. Dit is een pleidooi voor kleinschaligheid. Betrokkenheid van werknemers heeft een meerwaarde die ver uitstijgt boven deze van tijdelijke contracten, of concreet gesteld: meer voltijdse banen en degelijke verloning, met verplichte omzetting van tijdelijke contracten in vaste contracten na zes maanden dienst.

De aloude eis voor 'werk in eigen streek' is actueler dan ooit, alleen al omwille van onze dichtgeslibde mobiliteit, maar evenzeer omwille van de relatie werk-gezin.

De hoge loonkost is té veel een eenzijdige strijdkreet, daar waar er directe en indirecte loonkosten zijn. Druk de loonkost door een veralgemeende tewerkstelling en door een prijzenbeleid. Daar waar de overheid inspanningen levert om het bedrijfsleven concurrentieel te houden, moeten de baten van het ondernemen niet eenzijdig afvloeien naar de aandeelhouders.

Sociaal profitaat, ook bij hoogverdieners, dient bestraft te worden.

Het rechtssysteem mag geen ongelijkheden hanteren. Afkopen - enkel mogelijk door wie rijk is - van een veroordeling of straf, is de verloochening van het gelijkwaardigheidsprincipe.

Faillissementen moeten voorkomen worden door ondermeer het slechte betalingsgedrag van bedrijven aan te pakken. Een faillissement is een drama. Actief bedrijven in moeilijkheden opsporen en helpen kan vele drama's voorkomen.

Voorrechten, zoals bij een leger/politie- en een parlementaire loopbaan, moeten afgebouwd worden, net zoals de voor surplussen zorgende cumul van pensioenen. Zij stimuleren enkel de afgunst- en de confrontatiemaatschappij en het zich tevreden te stellen met het aanwijzen van schandalen, terwijl de herverdeling uitblijft.

Na de loopbaan wacht voor werknemers en kleine middenstanders het laag pensioen, een ontoereikend inkomen. Een basispensioen kan veel armoede voorkomen. Alle uitkeringen en vervangingsinkomens moeten worden opgetrokken tot minimaal de armoedegrens: pensioenen, werkloosheidsuitkeringen, wachttuitkeringen, ziekte- en invaliditeitsuitkeringen, uitkeringen voor beroepsziekten, leefloon, inkomens-

garantie ouderen en inkomensvervangende tegemoetkoming.

Middelen moeten gegeneerd worden door én soberheid, én een op duurzaamheid gerichte infrastructuur, én efficiëntie (van de overheid, van de bedrijfs wereld, organisatie van onderwijs, cultuurbeleving, gezondheidszorg,...), hét afschaffen van belastingvoordelen, én een strak opgevolgde inning van een voor iedereen geldende rechtvaardige belasting én een nimmer aflatende fraudebestrijding. Onderzoeken naar financiële en fiscale misdrijven moeten minder tijd in beslag nemen, zoniet dreigen verjaring of het toekennen van lage straffen omdat het proces jaren na de feiten volgt. De muur tussen justitie en fiscus dient gesloopt. Fiscale raadgevers die meewerken aan het opzetten van frauduleuze constructies moeten streng aangepakt worden. Meer controles en een grotere politiecapaciteit aan gespecialiseerde speurders moeten de pakkans verhogen.

Betalen we té veel belastingen? Ja, daar waar de overheden de middelen niet efficiënt en niet volgens het algemeen belang verspillen. We krijgen te weinig terug voor onze belastingcenten. In de lijst van verschillen tussen overheidsuitgaven en het efficiënt aanwenden ervan prijkt België op de vierde plaats qua uitgaven van 21 geïndustrialiseerde landen, maar slechts op de elfde plaats qua efficiënt aanwenden. Finland staat helemaal bovenaan qua efficiëntie. Het kan dus flink beter (opsporen fiscale en sociale fraude, grotere integriteit bij de beleidsmakers).

Betalen we té veel belastingen? Neen, want de overheden lenigen een massa collectieve noden (sociale zekerheid, pensioenen, onderwijs, infrastructuren,...). Zonder de collectieve dienstverlening van de overheden neemt de ongelijkheid toe. Landen met hogere belastingen kennen minder armoede. Het is een maatschappijkeuze. Rechtvaardige belastingen zijn herverdelend.

We scheuren onze broek aan onze spaarboekjes. De intrest is lager dan de inflatie. De Europese Centrale Bank stelt met de aanhoudende lage rente de positie van de banken veilig. De bankiers vergroten met de reële rente hun eigen kapitaal. Waar de directe steun aan de banken massaal protest uitlokte, gebeurt het nu op een sluipende manier. Sparen is vandaag een tegennatuurlijk iets. Sparen verarmt.

Er dienen keuzes gemaakt.

De boodschap van Daens strookt niet met winstmaximalisaties en strookt allerminst met het beschouwen van werknemers als 'human resources' of loonslaven van wie tijd gekocht wordt.

Rechtvaardige fiscaliteit is niet louter een administratief gegeven. Het is een politiek probleem. Er zijn wetten nodig die de kloof dichten, gaande van wetten over erfenisrecht en nalatenschapbelastingen -waarbij vandaag nog altijd dé kloof ontstaat en groeit tussen arm en rijk- tot taksen en accijnzen en btw op luxeproducten en de dringende aanpassing van het hele belastingstelsel.

Er dienen keuzes gemaakt.

Het bestaande systeem, het kapitalisme, zuigt alle maatschappelijke, sociale en natuurlijke rijkdommen leeg. De gewetenloosheid en onmenselijkheid waarmee dat gebeurt regeert de globalisering.

4.

Migratie in wederzijds respect en sociale rechtvaardigheid.

Het Priester Daensfonds keert zich resoluut en consequent tegen elk vijandsbeeld, tegen een zondebok-fenomeen - het afschuiven van onze samenlevingsproblemen op nog zwakkeren -, en tegen neokolonialisme bij de selectie van migranten.

Eenieder moet in eigen geboorteland een waardig leven kunnen leiden, zonder bedreiging door hongersnood, oorlogsterreur, permanente onzekerheid en angst.

Sociale rechtvaardigheid focust niet uitsluitend op onze Vlaamse gemeenschap. Transparante solidariteit kent geen grenzen, wel wederzijds respect. Solidariteit is een bewuste keuze voor verbondenheid met de anderen. Solidariteit is wezenlijk verbonden met de universele realisatie van de mensenrechten. Geen 'wij en zij', maar 'samen' denken in respect, ook wat onze eigenheid betreft.

Steunend op de 'Nooit meer oorlog' eis die voortkwam uit de trauma's van de Grote Oorlog, staat het Priester Daensfonds voor een radicaal pacifisme. Besparen moet in militaire uitgaven. Buitenlandse militaire interventies dienen enkel gericht te zijn op humanitaire hulp, vredeshandhaving en het wegwerken van oorlogsschade (ontmijning,...) en het weren van elke vorm van barbaarsheid (genocides, slavernij,...)

Migratiebeleid én ontwikkelingssamenwerking moeten onder één en dezelfde ministeriële bevoegdheid ressorteren. Tegen uitsluiting hier, maar even consequent tegen uitbuiting daar. De rechten van de mens primeren altijd.

Vanuit ons rechtvaardigheidsgevoel en ja, ook vanuit een welgemeend eigenbelang dienen we het miljard armste mensen genereus ter hulp te schieten, of het opvoeren in plaats van afbouwen van onze ontwikkelingshulp, zij het dat die maximaal resultaatgebonden moet functioneren.

Waar het IMF een beleid voert dat zich niet richt op de verdediging van de democratie en op het geven van autonomie aan mensen en gemeenschappen - er wordt pas ingegrepen wanneer oliebelangen of andere (militair) strategische belangen op het spel staan, niet om speculaties te weren en allerm minst om armoede gericht en permanent aan te pakken -, dient het kortzichtig wereldeconomisch beleid omgekeerd te worden in een preventieve en structurele aanpak.

Economische migratie verzwakt de samenlevingsopbouw in het land van herkomst en zorgt voor een neerwaartse sociale spiraal in de gastlanden.

Uit Gallup-onderzoek blijkt dat 40% van de inwoners van Afrikaanse arme landen naar Europa wil komen. Zo zinken die landen verder de dieperik in. Van enige kans op progressieve sociale hervormingen is er dan geen sprake meer. De politiek gevoerd door internationale financiële groepen en multinationals staat er haaks op de behoeften van mensen en gemeenschappen.

Het zijn precies onderwijs, kleinschalige landbouw, opbouw van sociale zekerheid, uitbouw van gezondheidszorg en van een dienstensector, rechtvaardige handel, syndicale structuren, milieu- en consumentenorganisaties, goed functionerende lokale markten, het aantrekken van milieuvriendelijke bedrijven,... die de volksoevereiniteit en de democratie versterken.

Eerst werden alle problemen ontkend. Dan volgde de periode van het wegwerken van de statistische gegevens door de snel-Belg-wetten. Ondertussen namen wantrouwen, de segregatie tussen autochtonen en allochtonen toe, net als racisme en criminaliteit. Vele campagnes volgden, maar de resultaten blijven pover, alle goede bedoelingen ten spijt.

Onze samenleving is er mee gebaat dat migranten er deel van uitmaken en niet aan de zijkant geschoven worden. De migratiepolitiek dient hand in hand te gaan met hoe snel migranten deel uitmaken van onze

samenleving. Migratie- en inburgeringspolitiek moeten communicerende vaten zijn. Daarom kan er ook maar één nationaliteit toegekend worden.

Alles steunt op wederzijds respect. Geïntegreerde allochtonen worden nog het vaakst gediscrimineerd omdat ze sneller als een bedreiging beschouwd worden.

Migratie is van alle tijden. Globalisering en neoliberalisme zwengelen het zoeken naar steeds goedkopere arbeidskrachten aan.

Het neoliberalisme ziet in overmigratie hét middel om sociale welvaartstaten te destabiliseren en lonen en sociale verworvenheden onder druk te zetten.

Zowel het wegtrekken uit het thuisland van hooggeschoolden -brain drain- (hypotheek op de toekomst van het land) als van laaggeschoolden heeft zware consequenties. Problemen ontstaan wanneer massaal geïmmigreerd wordt om economische redenen vanuit landen waar sociale wetgeving en sociale zekerheid vrijwel onbestaande zijn. Een toekomstgerichte aanpak moet zich concentreren op steun aan en het sterker maken van vakbonden en sociale organisaties in die landen.

Onze overheden (federaal en Vlaams niveau) blijven in gebreke inzake solidariteit met bevolkingsgroepen in nood: toenemende armoede, groeiend inkomensverschil tussen arm en rijk, drempels inzake gezondheidszorg, cultuur en gerecht. Het is de plicht van de overheden om de solidariteit te verzekeren. Daarom dient de migratie geleidelijk en beheersbaar te zijn.

De EU faciliteert sociale dumping en het weerwerk tegen georganiseerde mensenhandel, criminele bendes (prostitutie, schijnhuwelijken, slavernij,...) is onvoldoende offensief.

Het overheidsbeleid is verwarrend, zoniet dubbelzinnig: integratiemaatregelen en het blijvend aantrekken van migranten en anderzijds een uitwijzingsbeleid. En ondertussen marginaliseren tweede, derde-generatie allochtonen in onderwijs, huisvesting en op de arbeidsmarkt.

Brussel heeft nood aan institutionele oplossingen (nu 19 gemeenten) om leefbaarder te zijn en de problemen van de grootstad niet langer te exporteren naar de brede Vlaamse rand.

In alle omstandigheden dienen migranten menswaardig behandeld te worden: gelijkwaardigheid als hoeksteen van het daensisme.

Enkel samenwerken biedt oplossingen. Migrantten moeten zoals alle mensen beschermd worden tegen mensenhandelaars, huisjesmelkers, illegale arbeid, onwaardige leefomstandigheden, gebrek aan sociale rechten, gezondheidszorg en onderwijs. Daartegenover staat het opnemen van hun verantwoordelijkheid tot snelle integratie, met degelijke kennis van het Nederlands en de wetten en waarden van onze samenleving. Of een samenwerkingsverhaal om tot wederkerigheid te komen.

Het integratietraject kan niet vrijblijvend zijn. De hoge werkloosheidsgraad van een deel van de nieuwkomers vraagt om een intensievere en langere begeleiding mét resultaatverbintenis. De opleidingen Nederlands voor anderstaligen blijven te vrijblijvend, te weinig intensief, te kort en te veel versnipperd. Maar tegenover de hardheid van de wet moet ook het besef staan van de kwetsbaarheid van de levens waarover de wet beslist.

Naïviteit is niet aangewezen. Onze rechtsstaat dient in bescherming genomen tegen de verspreiding van salafisme en wahabisme. Vlaanderen is een lekenstaat: scheiding tussen kerk en staat. Godsdienst is een persoonlijke aangelegenheid.

Asielzoekers. Het asielbeleid biedt bescherming aan slachtoffers van oorlog en geweld. Het verlenen van een humanitair visum en het statuut van politiek vluchteling uit oorlogsgebieden en die landen waar geen vrije meningsuiting getolereerd wordt, zijn hefboomen tegen politieke verdrukking in het thuisland.

Aan de grenzen van de EU moeten humanitaire corridors functioneren, mét fatsoenlijke opvang. Investeren in het beschermen van mensen. Vervang het 'Dublinsysteem' (het eerste Europees land van aankomst is ook het land waar de procedure moet doorlopen worden) door asielquota per EU-land, afgestemd op de opnamecapaciteit en de financiële mogelijkheden van het land.

De EU dient samen met andere internationale organisaties 'Marshall'-plan en -hulp onmiddellijk in te zetten in die landen die een conflict beëindigen. De eerste jaren na een conflict zijn cruciaal voor de wederop-

bouw, zoniet tekenen zich jaren later nog vluchtelingenstromen af.

Transparantie in de procedure, snelheid van dossierbehandeling en duidelijkheid over het tijdelijk karakter van het verblijf staan voorop. Net zoals de zorg voor kinderen.

De verleende asielperiode moet kansscheppend zijn (onderwijs, beroepsopleiding,...) om een terugkeer - eenmaal er weer politieke stabiliteit en de garantie op mensenrechten bereikt is - naar het thuisland een meerwaarde te geven.

Migratie is een realiteit. De Verenigde Naties helpen in 2014 zowat 52 miljoen mensen in 17 landen. Een migratie-opdroging is een utopie. Het op humanere wijze laten verlopen behoort wel tot de reële mogelijkheden.

Op duizend inwoners tellen we 11,4 immigranten. Na meer dan een halve eeuw niet-Europese migratie kampen vele Vlamingen nog met ontkenning. De helft van de Vlamingen ziet migratie als een bedreiging. De intolerantie tegenover 'vreemden' stijgt met de leeftijd omdat weinig mensen van verandering houden. Meer dan de helft van de Vlamingen heeft nooit contact met personen van vreemde afkomst in zijn/haar buurt. Tegelijkertijd is er in de voorbije jaren veel geld gevloeid naar buurtinitiatieven. Vlamingen én allochtonen moeten uit hun cocon komen. De ontkenning van het migratiefait en het 'onbekend is onbemind' achter zich laten. Dat is samenlevingsopbouw.

5.

Betaalbaar onderwijs, cultuur voor iedereen toegankelijk en een openbare omroep met onafhankelijke duiding.

'Iedereen heeft recht op betaalbaar, toegankelijk en kwalitatief onderwijs', lezen we in het Engagement (2007) van het Priester Daensfonds.

Onderwijs is dé hefboom in het creëren van gelijke kansen en toch slaagt het onderwijs er tot op vandaag niet in om de sociale ongelijkheid ongedaan te maken. Het moet echter het opperste streefdoel blijven. Om sociale uitsluiting te voorkomen moet de leerplichtleeftijd verlagen tot het kleuteronderwijs (sociale vaardigheden op jonge leeftijd ontwikkelen, taalachterstand vermijden, observatie lichaamsontwikkeling,...), is er nood aan een intensere relatie school-ouders, het bewust opsporen van talenten bij leerlingen om het watervaleffect te voorkomen. De schoolfactuur mag de schoolkeuze van de ouders niet bepalen.

Armoede bestrijden bij kinderen vraagt een integrale aanpak: gezin, school, woonomgeving, vrije tijd. De eerste drie levensjaren zijn bepalend. Kinderarmoede moet zo vroeg mogelijk aangepakt worden om betere perspectieven aan te reiken via opvoedingsondersteuning op maat en aan huis ontwikkeld. Occasionele kinderopvang (onverwacht, eenmalig, korte duur,...) , peuterspeelpunten, overheidsondersteuning voor initiatieven die openstaan voor kinderen in armoede, investeren in de begeleiding door vrijwilligers die de slaagkansen in het onderwijs helpen verhogen, een gemeentelijk/stedelijk beleid dat kinderen en jongeren gelijke kansen biedt om deel te nemen aan jeugdinitiatieven, sport aanwenden om ook sociale vaardigheden en attitudes aan te leren,... vormen een greep uit een actiegericht aanpak van kinderarmoede.

Van sociale selectie voor het hoger onderwijs, via het opwerpen van financiële drempels, kan noch mag sprake zijn. Sociale selectie, door hoger inschrijvingsgeld, is een stap terug naar 'de tijd van Daens' toen kinderen van rijkelui quasi exclusief toegang hadden tot hoger onderwijs. Of de herinvoering van een antidemocratisch klassensysteem. Het hoger onderwijs, en het onderwijs tout court, moet voor iedereen met kans op slagen toegankelijk en betaalbaar blijven.

Het onderwijs moet bijdragen tot gelijke kansen voor iedereen en beoogt optimale vorming en ontplooiing, met respect voor kinderrechten, met participatie van de ouders. Daarbij dient actief ingegrepen te worden om extra ondersteuning te bieden aan achtergestelde groepen (kinderen van laaggeschoolde en/of allochtone ouders). Zo ook aan kinderen met leerproblemen. Van in de lagere school moeten leerlingen geobserveerd worden, zodat de zwaksten prompt meer begeleiding krijgen om hun echte talenten te ontdekken.

Leren is een zaak van de school, maar niet uitsluitend. Ook ouders moeten hun verantwoordelijkheid opnemen.

Wanneer scholen nieuwe zorgtaken op zich dienen te nemen (ontbijt, gezonde middagmalen,...) moeten de financiële middelen toereikend zijn. Ouders mogen niet in de problemen geraken doordat ze de schoolkosten niet kunnen betalen.

Het systeem van de maximumfactuur moet uitgebreid worden tot het secundair onderwijs: de kostenloosheid van het leerplichtonderwijs. Alle luxeprojecten weren, steeds moet de betaalbaarheid voor ogen gehouden worden, ondermeer van de handboeken.

Talenkennis is uiterst belangrijk. Dit is geen tegenspraak met het Standaardnederlands als onderwijstaal in Vlaanderen. Taal, talenkennis, sociale en cultuurbeleving maken ondermeer deel uit van onze identiteit. Identiteit geeft weerbaarheid. Geen cultuur is superieur aan een andere, daarom is er geen reden om onze cultuur op te geven.

Elke leerkracht is een taalleraar. Elke leerkracht brengt cultuur in de klas. Geschiedenis mag niet geslacht-offerd worden, want het verleden - zonder mythevorming - is van ons allemaal en is het begin van de toekomst.

De middelbare scholen worden geconfronteerd met de zogenaamde 'schooluitval', het schoolverlaten zonder diploma (ongekwalificeerde uitstroom), inzonderheid in het beroepsonderwijs en bij opmerkelijk veel allochtone jongeren. Zonder diploma zijn de kansen op de arbeidsmarkt zeer laag en dreigt armoede. Preventieve ondersteuning (talentontwikkeling) vermindert toekomstige ondersteuningskosten. Er dringen zich maatregelen op om tegen die trend stevig in te gaan. Die jongeren met schooluitval mogen noch kunnen losgelaten worden. Oorzaken van de schooluitval moeten door begeleiding opgespoord en geremedieerd worden. Die jongeren moeten geheroriënteerd worden op een juistere studierichting en hierbij verder begeleid worden tot zij hun diploma halen. Een parallelle oplossing bij schooluitval is het onmiddellijk aanbieden en opleggen door de VDAB van passende opleidingen. Onderwijs en overheid moet hier een doe-, in plaats van een praatcultuur hanteren.

Eén op zeven van de vijftienjarigen in Vlaanderen is laaggeletterd en/of laaggecijferd. Dit moet wegge- werkt worden. Vlot lezen en rekenen is een minimale bagage. De kansen om in armoede te verzeilen zijn immers zesmaal hoger bij laaggeschoolden.

Investeren in onderwijs (kinderen, jongeren en permanente bijscholing volwassenen) is de hele samenle- ving oriënteren op de toekomst. Daarom moet ingezet worden én op kwaliteit, én op de bundeling van kennisoverdracht en opvoeding, én op het aanscherpen van een kritische geest. Enkel besparen brengt gelijke ontplooiingskansen in het gedrang, net als kwaliteit (opleiding, begeleiding).

Investeren in onderwijs én in cultuur, én in het verenigingsleven is zuurstofverrijkend voor de samenle- ving. Cultuurparticipatie en deelnemen aan het verenigings- en sociale leven zijn medebepalende factoren voor een mentale en fysieke gezondheid. Artistieke creaties, cultuur beleven en inzet in het verenigingsle- ven vormen bovendien een economisch gegeven.

De financiële middelen op de efficiëntste wijze aanwenden is een geheel ander verhaal dan loutere bespa- ring.

Investeren in onderwijs betekent de creatie van nieuwe arbeidsplaatsen.

Onderwijs, cultuur, verenigingsleven verrijken individu en samenleving. Blikverruimend, grenzenslopend, aandacht hebbend voor de betekenis van de geschiedenis - ook ons eigen verleden - als voor de discus- sies die de samenleving vandaag beroeren en mee de toekomst van de komende generaties zullen bepalen. Tolerantie en humane waarden zijn de krijtlijnen.

De 'vierde macht', de pers vormt in een democratie de waakhond van de instellingen en de snuffeldetectie van opinies. Waar commerciële initiatieven zich richten op kijkcijfers en -oplagen, moet van de openbare omroep en in grote mate ook van de fors met overheidsgeld betoelaagde gedrukte media kwaliteit en maatschappelijke relevantie verwacht worden in observatie, verslaggeving en duiding van het maatschap- pelijk reilen en zeilen, het sociaal en economisch gebeuren, de directe politieke actie, de instellingen en hun werking. Dit leidt tot meer maatschappelijke integratie en het dichten van de kloof tussen burger en beleid.

De nieuwsjacht moet verder reiken dan het dagdagelijkse, de harde feiten en de hypes: investeren in onder- zoek en in dossiervolgers levert onafhankelijke nieuwsduiding op.

Niks mis met amusementsprogramma's op de schermen van de openbare omroep zolang er ook hier kwa- liteitsnormen gelden, net als samenlevingsbetrokkenheid en intellectuele en culturele verrijking.

6.

Geestelijke rijkdom.

Materiële armoede wordt niet bestreden met een aparte begrotingspost. Armoedebestrijding moet geïntegreerd zijn in alle overheidsbeslissingen. Zo ook het weren van geestelijke armoede. Of het implementeren van geestelijke vrijheid en rijkdom door ondermeer sociale en culturele participatie.

Geestelijke armoede is het sluipend gif voor de samenleving die mede hierdoor als los zand uit elkaar dreigt te vallen. Arm zijn zij die alleen maar geld en bezit hebben.

Geestelijke armoede kan met vele synoniemen concreet aangewezen worden: materialisme in denken en handelen, opgedrongen consumptiedrift, leven op het golven van hypes, de onmiddellijke bevrediging van genot(koop)zucht, narcistische gedragspatronen met bijvoorbeeld luxeschoolverzuim voor gevolg zoals voorgehouden in de weg-van-de-realiteit-wereld vol 'all inclusive'-droomvakanties, permanente wellness, botox-lichaamscultuur en instant-behoeftenbevrediging. Of de afgoden- en wegwerpcultuur, waar het directe 'nut (?)' het haalt op zingeving.

Geestelijke rijkdom staat voor interesse, onderling contact en het zoeken naar de zin der dingen, waarbij zin en nut niet altijd hetzelfde betekenen. Geestelijke rijkdom groeit in stilte, bij denken, lezen, mijmeren. Daar moet tijd en ruimte voor zijn.

Vergeten we evenmin de individuele en maatschappelijk puin achterlatende drank- en gokzucht, net als drugsverslaving. Of hoe via een reëel neveneffect geestelijke armoede ook leiden kan tot uitzichtloosheid én materiële armoede.

De verslaving aan het internet wordt een klinische realiteit en vormt de tegenpool van elk sociaal leven. Internetverslaving aan digitale games, chats, pornografie, cyberseks, gokspelletjes,... Cyberverslaving treft vaak mensen met een fragiele basis of een problematisch gezinsleven.

En hoe houden we het hoofd helder nu we permanent, dag in, dag uit en op alle locaties, overspoeld worden door Facebook, Twitter, sms'jes, websteaks, e-post?

Meer communicatiemiddelen leidt te vaak tot minder communicatie en nog meer drempelvrees.

Ouders en opvoeders moeten aandacht besteden aan het surfgedrag van de kinderen en adolescenten.

'Slaaf noch bedelaar'. Ook niet van wat ons door marketing, of een verwrongen vrijheidsopvatting opgedrongen wordt. Vergeten we niet dat de betrachte welvaart voor eenieder niet per se welzijn en geluk garandeert.

Vlaanderen slikt massaal depressiva, prijkt bovenaan de Europese lijst van zelfdodingscijfers en scoort matig op de geluksindex. We leven vandaag voor het werk en leven op het werk. De carrière staat voorop. De burn out wacht ons op.

De huidige samenleving beantwoordt duidelijk niet aan het betrachte warme, solidaire gemeenschapsleven, zolang eenieder voor zich niet het evenwicht bereikt tussen hard werken en genieten van gezin, rust, ontspanning, sociaal leven en cultuur.

Het opvoedingsproces van kinderen is té belangrijk om het alleen aan de school toe te vertrouwen. Ouders die aandacht besteden aan hun kinderen en de wisselwerking tussen ouders en school, tussen ouders en jeugd-/sportverenigingen en andere naschoolse opleidingen zorgen voor een gestaag groeiende opvoeding.

Zorg ervoor dat ook ouders met een gehandicapt kind kunnen genieten van het leven door voldoende op-

vangplaatsen met deskundige opvoeders te voorzien. Dat voorkomt veel zorgen, stress en machteloosheid.

Zorg ervoor dat mensen niet met hun hoofd tegen de justitiebunkers lopen. Recht is er niet voor rechtsgeleerden en hun procedures, maar voor de burgers en dat is niet het geval wanneer justitie te traag en te formalistisch werkt. Dat voorkomt veel machteloze woede.

Eén op de vier landgenoten is eenzaam. De hoogste eenzaamheidspercentages worden genoteerd bij langdurig zieken, werklozen en huisvrouwen. Opvallend is dat niet alleen ouderen er last van eenzaamheidsgevoel hebben. Een factor die de eenzaamheid beïnvloedt is de gezondheid en het gebrek aan mobiliteit. Mensen die eenzaam zijn maken meer kans om verslaafd te geraken of depressief te worden. Stimuleer het verenigingsleven en reële sociale contacten, want ondanks de goede werking van de Uitpas blijft voor velen de drempelrees groot.

Nooit heeft er een arme van armoede gedroomd. Armoede breekt af, zoals bijvoorbeeld schoolzin, door schaamte. Daar heeft de apotheker geen medicijn tegen. Een realistisch zelfbeeld ontwikkelen is een noodzaak.

Armoede, ook al ontsnapt men er ooit aan, zorgt voor een leven lang vol fantoompijn.

7.

Mobiliteit als slagader van de economie en als recht op een sociaal en cultureel leven.

Onze mobiliteit dient één enkele richting uit te gaan, deze van duurzaamheid, milieuvriendelijkheid, efficiëntie, veiligheid en betaalbaarheid. Kortom: mobiliteitsbeheersing door veiligheid (meer gescheiden trajecten), gezondheidsoverwegingen, het aanreiken van alternatieven (spoor- en waterwegen), thuiswerk, spreiding van de economische activiteiten en werk in eigen streek.

In vergelijking met buurlanden scoort Vlaanderen slecht inzake verkeersslachtoffers (doden én gewonden), filevorming en de daarmee samenhangende luchtvervuiling.

Wij rijden twaalf procent meer dan het Europees gemiddelde en ons wagenpark breidt alsmaar uit. De files (snelwegen, ringwegen en in- en uitvalswegen naar stadscentra) nemen rampzalige proporties aan. In 2007 bedroeg de zogenaamde filezwaarte (de lengte van de file maal de duur van de file) 267 km-minuten. In 2013 was deze filezwaarte al gestegen tot over de 500 km-minuten.

Mobiliteit is evenzeer een basisrecht als onderwijs, een stabiele job, gezondheidszorg, decent wonen,... Daarom moet mobiliteit vlot verlopen op goed onderhouden wegen én efficiënt én betaalbaar te zijn. Mobiliteit is een complex gegeven van economisch vervoer, dienstenverkeer, woon/werkverkeer, toerisme en verplaatsingen van personen die een impact hebben op het sociaal en cultureel leven. Bij aanleg en heraanleg van wegeninfrastructuur moet onverminderd aandacht besteed worden aan veiligheid- en gezondheidsaspecten (vlotte doorstroming).

De politieke wil moet betoond worden om een mentaliteitswijziging op gang te brengen. Ook al wonen we met z'n allen op een zakdoek, toch zijn we koplopers in Europa inzake verplaatsingen met de wagen. De Vlaming kruipt voor bijna elke verplaatsing achter het stuur.

Het Vlaamse Pendelfonds haalt te weinig pendelaars uit de auto. De verkeersellende breekt immers alle records en schaadt daarmee én de gezondheid van velen, én de economie.

Er is voldoende wetenschappelijk bewijs inzake luchtvervuiling als belangrijke oorzaak van kanker. Luchtvervuiling en fijn stof staan daarmee op dezelfde lijn als asbest en sigarettenrook. De vervuilde lucht ligt aan de basis van aandoeningen van het ademhalingsstelsel en van hart en bloedvaten. Het risico op longkanker stijgt sterk in een omgeving met een hoge concentratie luchtvervuiling.

De uitstoot van fijn stof moet naar omlaag door minder files (minder verkeer/vlottere doorstroom), minder dieselwagens en het ontmoedigen van autorijden voor afstanden van één tot drie kilometer.

Groene wagens (hybride, elektrische wagens (batterijen en ondersteuning door kleine benzinemotor), gas, waterstof) dienen attractiever gemaakt (aankoopprijs, oplaadvoorzieningen, fiscale stimuli, voorbehouden parkeerplaatsen) om tot een evenwichtiger aanbod te komen zowel qua diensten- (bus, stadsdienstenwagens,...) als bestel- en personenwagens.

Voor vrachtwagens moet rekeningrijden ingevoerd worden om wegenonderhoud financieel te versterken. Tonnagecontrole is noodzakelijk.

Verminderen van het individuele verkeer in stadscentra en via de aanleg van rand(transit)parkeergelegenheden (overstap op bus, tram, metro) vergroot de toegangscapaciteit tot de stadscentra. Laat de auto rijden waar hij (minder/niet) stoort. Organiseer gemeenschappelijk vervoer waar de auto stoort en vervuult.

Randparkeergelegenheden maken de verbinding met het stadscentrum ook via een intelligent, zo mogelijk elektrisch busje/taxi-systeem waarbij een variabel traject op vraag gereden wordt. De prijs is inbegrepen in het parkeergeld.

In landelijk gebied moet het systeem van belbusjes (taxi's) uitgebreid worden, ook qua ochtendlijke en laatavondlijke uren. Openbaar vervoer is basismobiliteit die toegang verschaft tot economisch, sociaal en cultureel leven.

Niet iedereen bezit een betaalkaart om een treinsbiljet aan automaten aan te schaffen. Het niet bezitten van een betaalkaart wordt bestraft door de toeslag bij het aanschaffen van een biljet op de trein. Behoud van de lokettendienstverlening bij de NMBS.

Bespoedigt de exploitatie van het Gewestelijk Expressnet rond Brussel dat het woon/werkverkeer vlotter en sneller maakt. Gestart in 2001 wordt de opstart pas in 2023 voorzien, daar waar ondertussen de filezwaarte fors stijgt en de NMBS sindsdien zowat 150.000 passagiers per dag meer vervoert en aan de verzadigingsgrens zit na de invoering van de dubbeldekrijtuigen.

Beleidsbeslissingen inzake de Antwerpse mobiliteitsproblematiek moeten (veel) oog hebben voor de gezondheid van wie in de omgeving van het tracé woont, als voor deze van de gebruikers. De overkapping (Ringland) is een studie waard.

Wegen, inzonderheid gewestwegen, dienen veiliger gemaakt (snelheidsbeperkingen, herinrichten kruispunten). Fietspaden langs gewestwegen worden bij voorkeur aangelegd via parallelle, autoluwe binnenwegen, tenzij ze volgens Nederlands model volledig afgescheiden zijn (sloot, berm) van de gewestweg. Een zwakke weggebruiker heeft niets te zoeken tussen of rakelings langs het gemotoriseerd verkeer.

Vlaanderen moet in snel tempo fietsvriendelijker worden. We zijn toe aan een verkeersbeleid dat mede vertrekt vanuit het standpunt van de fietser. In Nederland gaat de helft van de leerlingen met de fiets naar school, in Vlaanderen 30,5 procent. Per miljard gefietste kilometer vallen er in ons land 41 doden, in Nederland 'slechts' 15. Denemarken doet nog beter.

Hoe meer er wordt gefietst, hoe minder fietsdoden er te betreuren vallen. Dat bewijzen Nederland en Denemarken elke dag. Daar wordt de fiets drie keer vaker gebruikt en toch ligt het aantal slachtoffers er drie keer lager.

De achterstand van Vlaanderen inzake fietsinfrastructuur is gigantisch, dit wegens onze chaotische ruimtelijke ordening én beperkte ruimte. Bij voorkeur wordt een volledig van het autoverkeer gescheiden fietsnetwerk aangelegd.

In fietsvriendelijk ingerichte wooncentra moet de zwakke weggebruiker zich niet aanpassen aan de auto, maar omgekeerd.

Waar recreatief fietsen in de lift zit, moeten inspanningen zich richten op functioneel fietsen (schoolroutes, woon/werk-fietsen).

In de gemeentelijke structuurplannen moet het mobiliteitsplan een wezenlijk hoofdstuk zijn.

Autofiles ondermeer vermijden door de werking van centrale meldkamers waar alle betrokken hulpdiensten bij elkaar zitten. Inzetten van fotometrie bij dodelijke ongevallen, zodat er niet urenlang dient gewacht te worden op de komst van het parket. Op- en afritten beter (langer) inrichten. Minder uitwijken naar andere rijstroken. Meer trajectcontroles op snelheid. Meer geleide snelheid. Invoeren van een vrij te besteden mobiliteitsbudget per werknemer: keuze tussen openbaar vervoer/wagen/deelautorijden. Stimuli voor wagensdelen (Cambio,...) met uitbreiding van de huidige 200-tal ophaalpunten. Autodelen vergroot de mobiliteit van personen en gezinnen met lage inkomens.

Over twintig jaar doet niemand nog zijn zin achter het stuur: snelheid, afstand houden, niet van rijvak veranderen. De overheid moet deze technologische evolutie op de voet volgen en toepassen.

Gratis openbaar vervoer voor werkzoekenden. Behoud van gratis openbaar vervoer voor 65-plussers met een laag inkomen. Senioren met een modaal pensioen beschikken (elektronische kaart) op jaarbasis over een beperkt aantal gratis ritten, zodat de stimuli blijven voor sociale contacten en bijwonen verenigings- en culturele activiteiten.

Vereenvoudiging van het tariefaanbod bij NMBS en De Lijn.

Preventie (leerprogramma scholen, algemene al dan niet seizoensgebonden informatieve acties) en permanente controles zijn investeringen in het terugdringen van veel leed en van het realiseren van een drastische daling in de statistieken van verkeersslachtoffers.

Periodieke herscholing van verkeersreglement en rijgedrag, periodieke zicht- en reactietest voor wie de leeftijd van 75 jaar bereikt.

8.

Gezondheidszorg.

Onze gezondheidszorg wordt wereldwijd geprezen... maar dreigt niet alleen onbetaalbaar te worden, maar ook aan kwaliteit in te boeten.

Een consequent en volgehouden preventiebeleid met ondersteuning (roken - rokers sterven acht jaar vroeger -, eetgewoontes en beweging, alertheid voor symptomen,...) staat altijd voorop, zo ook voor geestelijke gezondheid (tegengaan vereenzaming, weren van pestgedrag,...). De huisarts kan jaarlijks met de patiënt die preventieve gezondheidsmaatregelen doornemen die hij/zij moet opvolgen.

Een sterke inhaalbeweging is nodig. Slechts twee procent van de gezondheidsuitgaven gaat naar preventie, of fors minder dan het gemiddelde van de 34 OESO-landen.

De problemen van overconsumptie (bijv. het nemen van een CT-scan die 160,00 euro kost aan de ziekteverzekering) en anderzijds van onderbehandeling (patiënten vroegtijdig ontslaan) zijn een gevolg van de financiering van de ziekenhuizen: geld per geleverde medische prestatie en penalitatie inzake ligdagen. Betaal ziekenhuizen per verblijf van een patiënt.

Een andere te bestrijden overconsumptie is deze van het geneesmiddelengebruik en van beeldvorming. Artsen moeten patiënten vaker een gezonde voeding en/of lichaamsbeweging durven voor te schrijven.

Een ziekenhuisinfectie is niet dé uitzondering van de uitzondering. Dat baart zorgen. De sterftcijfers na een operatie zijn hoog en er zijn te veel heropnames. Het veiligheidsniveau moet omhoog in ziekenhuizen. Concentreer de hoge specialisatie en laat de regionale ziekenhuizen een belangrijke rol spelen in de opvolging van de patiënt.

Herwaardeer de huisartsen (verplicht globaal medisch dossier, coaching van alle behandelingen).

Vandaag kost leven in steden de bewoners ongeveer 1 jaar van hun leven. De verbranding van olie, kolen en gas zorgt voor luchtverontreiniging en ernstige gezondheidsschade. Vaak zijn de kwetsbaarste bevolkingsgroepen hier de eerste slachtoffers van, mede omdat ze dikwijls wonen op of nabij plaatsen met meer verontreiniging. Het gevolg is dat een half miljoen landgenoten lijden aan chronische bronchitis. Minder energie verbruiken, energiebesparing en het opwekken van energie via zonneboilers, warmtepompen, zonnepanelen, waterkrachtcentrales, waterstof als brandstof,... moeten leiden tot klimaatneutraliteit. Vlaanderen moet dringend ingrijpen tegen de hoge concentraties fijn stof. De industrie is gemoderniseerd, maar toch schieten de concentraties nog tientallen keren per jaar boven de Europese norm. Het mobiliteitsprobleem (te veel dieselwagens, te veel files, rijden over korte afstanden) zorgt mee voor voortijdige sterfgevallen. De uitstoot moet hoe dan ook naar omlaag. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) wijst luchtvervuiling en fijn stof als kanker veroorzakend aan.

Nieuwe en zeer dure behandelingen, evenals de vergrijzing drijven de gezondheidsuitgaven de hoogte in. Dit is alarmerend voor mensen met een laag inkomen. Gemiddeld leven zij nu al vijftien jaar minder lang dan iemand met een hoog inkomen. Daarom het automatisch en algemeen invoeren van de derdebetalersregeling die voorkomt dat doktersbezoek en behandeling om financiële redenen uitgesteld wordt.

Daaraan dient de automatische toekenning gekoppeld worden van de verhoogde tegemoetkoming (terugbetaling medische kosten en extra sociale voordelen, zoals een sociaal tarief voor een busabonnement).

Een structurering van de levensloop is zinvol: stagemogelijkheden en wereldverkenning na de opleiding, begeleiding in latere loopbaan jaren van jongere collega's en kennisoverdracht door vijftigplussers in derde wereldlanden met het oog op de opbouw van een lokale economie, tijdskrediet met het oog op evenwicht tussen werk en gezin of eindloopbaan, mogelijkheden tot sociale inzet en actieve deelname aan het verenigingsleven.

Buurtontmoetingsplaatsen en het bundelen van activiteiten aanbod moet het sociaal isolement en eenzaamheid bij ouderen, al dan niet in armoede, doorbreken.

Het wegwerken van alle wachtlijsten, de prenatale bij de zoektocht naar kinderopvang nog voor de geboorte van de baby, bij de schoolkeuze, voor opleiding- en integratiecursussen tot het zoeken naar sociale huisvesting en een betaalbaar woonzorgcentrum toe. Fungerend op een wachtlijst is zwaar stresserend en demoraliserend.

Daarom moet de overheid investeren in kinderopvang, scholenbouw, woningrenovatie en sociale woningbouw, een efficiënt openbaar vervoer en een goed werkende dienstverlening.

Nieuwe tanden even duur als een gezinsvakantie, toch bij de 'dure' tandartsen. De prijsverschillen tussen tandartsen zijn groot (32% van de tandartsen zijn niet-geconventioneerd), zeker voor deze tandzorg waarbij de verplichte ziekteverzekering niet tegemoet komt, zoals kronen en beugels. Vier op de tien landgenoten vindt deze tandzorg moeilijk betaalbaar. Er is nood aan prijsafspraken tussen tandartsen en ziekenfondsen, evenals een bijkomend krediet voor betere terugbetaling van bepaalde behandelingen.

Een op de zeven gezinnen heeft problemen met het betalen van zijn gezondheidsfactuur. Té veel mensen stellen dokters- en/of tandartsbezoek uit om financiële redenen.

Reden genoeg om ons moeizame opgebouwde en reeds afgezwakte sociale zekerheid minstens te handhaven, waar mogelijk te versterken.

Het leefloon door OCMW's toegekend ligt 200,00 euro onder de armoedegrens. Een alleenstaande krijgt 817,00 euro per maand. Een gezinshoofd krijgt 1.089 euro onafgezien het aantal kinderen. Het aantal leefloners neemt gestaag toe.

Het optrekken van het leefloon, gecombineerd met het verhogen van de minimumlonen, heeft een kostprijs van anderhalf miljard euro. Het toekennen van een basisinkomen (1.500,00 euro netto) resulteert in een groot terugwineffect.

Het is verwerpelijk te beknijselen op de hoger wordende kosten van de gezondheidszorg door hoogbejaarden te rantsoeneren (schrappen van dure behandelingen) bij medische ingrepen.

Via openbare aanbesteding het beste geneesmiddel voor de laagste prijs verkrijgen.

Volledige en automatische transparantie inzake erelonen van geconventioneerde en niet-geconventioneerde artsen, van huisartsen tot de hoogst gespecialiseerde medische ingrepen toe. Het hele systeem is ondoorgrondelijk (tarieven afhankelijk van inkomen, gedeeltelijk geconventioneerde artsen). Het zoeken naar het maximumtarief is zoiets als de spreekwoordelijke naald in de hooiberg. De duidelijke affichering van elke specialisatie van de erelonen is een minimum.

De oprichting van wijkgezondheidscentra moet aangemoedigd worden, net als de inrichting van zorghotels, een tussenstap (ondersteunende omgeving) tussen ziekenhuis en de thuissituatie.

De eerste-lijngeneeskunde kan worden opgevangen door de hierboven vermelde wijkgezondheidscentra, maar het volstaat niet dat iemand een voorschrift heeft maar de apotheker niet kan betalen, laat staan de peperdure rekening van de specialist. Het derde betalersysteem moet uitgebreid worden.

Hef het stigma op geestelijke gezondheidszorg op door de uitbouw van eerstelijns-ondersteuning (psychologen inzetten op laagdrempelige plaatsen), afbouw van medicatie en kortere opnames in psychiatrische instellingen.

In Vlaanderen stappen elke dag drie mensen uit het leven, terwijl het tienvoud een poging onderneemt. Er rust een te groot taboe op psychische problemen. Zelfdoding gaat nooit over één enkel probleem, maar over een kluwen van familiale problemen, jobverlies, financiële problemen,... Afbouw van sociale zekerheid, morrelen aan de index, hoge werkloosheidscijfers, een toenemend aantal faillissementen prestatiedruk,... reduceren allerminst ons hoogste zelfdodingscijfer van Europa.

Verplicht borstkankeronderzoek bij vrouwen boven de vijftig, wat niet alleen veel leed voorkomt, maar tevens zwaar kostenbesparend is.

Iedereen heeft het recht correct geïnformeerd te worden. De informatieplicht kan noch mag uitzonderingen bevatten, zoals het niet vermelden op menukaarten in restaurants van de aanwezigheid van allergenen (gluten, melk, noten,...) in gerechten. De toegang tot de gezondheidszorg is momenteel een illustratie van ongelijkheid. Het aanbod is door de belanghebbenden onvoldoende gekend.

Nooit kan de gezondheidszorg, ook al gaat het om kleine percentages doelgroepen van de bevolking, ondergeschikt worden aan economische (financiële) belangen. Het probleem van medicijntekorten in ziekenhuizen, inzonderheid bij minder courante geneesmiddelen, is verontrustend, daar sommige behandelingen voor kankerpatiënten hierdoor dienen uitgesteld te worden, of beholpen wordt met een minder efficiënt of veel te duur middel. Bij dit laatste dient de patiënt ofwel eigen sponsoring te zoeken of niets terugbetaald te krijgen. 'Just in time'-levering en pure marktmechanismen (aankoop van een medicijn in een goedkoop land en doorverkoop in een duur land) veroorzaken deze medicijntekorten. Een zoveelste uitwas van het neoliberalisme.

Laten we allemaal verontwaardigd zijn.

Verontwaardigd omdat wat Daens en de daensisten bekampten vandaag weer zichtbaar aanwezig is en sociale zekerheid in vraag wordt gesteld.

Laten we allemaal verontwaardigd zijn.

Omdat deze gemeenschappelijke drijfkracht onze sterkte is.

De mobilisatie en de zekerheid dat er wel degelijk alternatieven bestaan moeten met hoop en durf onze stuwende krachten zijn.